

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

EYRE, PILAR

Singurătatea unei regine / Pilar Eyre Estrada ;

trad.: Monica Fernandez. - București : Orizonturi, 2019

ISBN 978-973-736-407-4

I. Fernandez, Monica (trad.)

821.134.2

Tehnoredactare și coperta: Raluca Tudor

Editura ORIZONTURI – București
B-dul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.317.76.79, 0744.531.333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

SINGURĂTATEA UNEI REGINE

de Pilar Eyre

Traducere: Monica Fernandez

Editura ORIZONTURI

CAPITOLUL 1

– Majestate, cu grijă la cap!

Sofia se apleacă ducându-și instinctiv mâna spre gâtul fragil, unde fularul lung, fluturând în vânt, încearcă să o protejeze de frigul care o străpunge ca un stilet de gheață. Palele periculoase ale elicopterului produc un zgomot asurzitor, ridicând pulberea de zăpadă care o biciui pe spate; lumina nemiloasă a farurilor delimitează un trist perimetru spectral, asemenea unui decor de teatru. Regina refuză orice ajutor cu un gest imperios:

– Mulțumesc, sunt bine, nu vă faceți griji!

Pronunță *r*-ul dublu mai germanic ca oricând; frica de necunoscut ne împinge cu cruzime către copilăria cea mai profundă. În timp ce coboară scările, o voce în care se îmbină respectul și compasiunea o ghidează:

– Doamnă, puneți piciorul aici!

Mocasini din piele fină pe care îi poartă sunt complet uzi. Întreaga vestimentație este nepotrivită, pentru că s-a îmbrăcat în grabă. Pantalonii nu se asortează cu puloverul și pe deasupra poartă un cojoc vechi pe care Maribel, doamna de onoare, l-a scos dintr-un dulap uitat și care miroase ușor a naftalină. De braț îi atârnă o poșetă ponosită.

În urmă cu două ore, când a sunat telefonul în casa din Pleta de Baqueira, unde ajunseseră de dimineață, Sofia se aranja pentru cina de la Casa Irene, în Arties, în compania generalului Armada, fostul secretar al Casei regale, acum guvernator în Lérida. E deja un ritual: în prima seară petrecută în Valle trebuie să guste supa Irenei, pe care aceasta le-o pregătea cu atâta bucurie, cu toate că rețeta, așa cum le-a mai spus, *este ușoară, le-ar putea-o găti în casă; este ca o mâncare de năut cu carne, numai că are cârnați și „perișoare”*. Juanito râde mereu:

– Exact, „perișoarele” să nu lipsească și, cu cât mai multe, cu

atât mai bine!

Lui Juanito îi place atât de mult, încât, la plecare, o pupă mereu pe bucătăreasă. Atunci Sofia se vede obligată și ea să împartă săruturi, deși este din fire distantă și adevărul este că nu îi plac demonstrațiile de afecțiune și nici contactul fizic cu nimeni care are mai mult de 4 ani și mai puțin de patru picioare.

A auzit telefonul, însă normal că nu s-a dus să răspundă. În plus, niciodată nu e pentru ea. Își alege bijuteriile pe care Maribel i le prezintă pe o tavă, dar e destul de absentă.

– Nu, perlele nu merg la munte.

Dă la o parte colierul dăruit de soacra ei – moștenire de la regina Victoria Eugenia, un șirag de perle foarte mari, odinioară parte dintr-un colier mai lung – și alege un lănișor de argint care se potrivește foarte bine cu bluza de mătase cu fundă legată la gât, de culoarea somonului, și cu umeri proeminenți, pe care are de gând să o poarte. Se privește în oglindă. 6 februarie 1981. 42 de ani, cearcăne, chipul oarecum obosit. A fost o săptămână atât de grea! Acum trei zile au fost în Țara Bascilor, unde, în sala de consiliu din Guernica, au fost insultați, iar deputații, cu pumnii ridicați, au cântat *Eusko Gudariak*¹. Au suportat cu stoicism, dar curgeau apele pe ei. Regele a fost chiar nostim și și-a dus mâna la ureche spunând:

– Nu se aude prea bine.

În armată se ascut săbiile. Guvernul convulsiv, condus de un Adolfo Suarez epuizat, își trăiește momentele de agonie și nimeni nu știe ce se va întâmpla.

Iar Juanito, of, Juanito! Infantele, veritabile Bourbon, sunt în plină adolescență, iar singura lor preocupare este să se aranjeze ca să meargă să danseze în noaptea asta la Tiffanys. Trăiesc primele suferințe din dragoste, cu toate că ei nu îi spun nimic. Aici, în Valle de Arán, abia dacă le vede, deși le aude de multe ori: clăparii lor de schi pe parchet, soneria de la intrare, muzica din cameră. Și verișoara Alexia, care vorbește atât de tare! Surâsul înflorește

1. Soldați basci (*N. tr.*)

pe chipul Sofiei doar când se gândește la Felipe. Obrajii ei prind culoare, ochii i se luminează, pomeții i se înalță. Așa zâmbea când s-a îndrăgostit de Juanito, pe micul ring de dans din Dorchester, când respirația li se amesteca, degetele li se înlănțuiau, iar pe obraji simțea cu înfiorare atingerea genelor lui, pe vremea când viața abia dacă începuse pentru ea.

Numai că Felipe n-a venit, nu este un elev bun. Când e întrebat ce materie îi place cel mai mult, răspunde mereu la fel:

– Siesta și pauza!

Iar răspunsul ăsta, care ar fi supărat-o dacă i l-ar fi dat fetele, o face să râdă în hohote de una singură. Uneori, când merge cu mașina, pe care Guadencio o conduce atât de prudent de parcă ar merge pe jos, și își vede chipul reflectat în geam în timp ce se gândește la fiul său, atât de solemn în uniformă gri-bleumarina, încearcă să ștergă cu mâna reflexia, fiindcă detestă acest amestec de slăbiciune și indulgență pe care le denotă expresia feței sale. În sinea ei își spune: *Sunt o proastă*.

Felipe avea un examen restant și fusese să rămână în Madrid în grija bunicii sale, Frederica, regina Greciei timp de douăzeci de ani, în perioada cea mai frământată din istoria acestei țări. A rămas după ce, evident, a protestat, că doar de-aia are numai 13 ani:

– Of, mami, mereu mă necăjiți!

Și se apropia de ea, răsfățat, arătându-i aparatul dentar:

– Mami, mă doare tare... eu cred că un sfârșit de săptămână în Valle mi-ar prinde foarte bine.

Bunica îl privea disprețuitor, în vreme ce, pentru ca principele să nu o înțeleagă, îi spunea Sofiei în germană, pe un ton pe care nimeni nu ar fi îndrăznit să îl întrebuițeze cu regina Spaniei:

– Ce blândă ești cu copilul ăsta, Sofia, ce educație proastă are, câtă diferență între el și băieții din Wurtemberg! Eberhard mi-a spus vara trecută că dorește să-și dedice întreaga existență patriei, iar pentru asta se antrenează dormind pe o scândură! Ce bine ar fi fost dacă l-ai fi trimis pe Felipe să fie educat în Germania, nu la Rosales sau Rosalos sau cum s-o mai numi!

– Mamă, îți reamintesc faptul că Wurtemberg nu este o țară, iar Eberhard doarme pe scândură fiindcă are coloana strâmbă! Iar noi suntem foarte mulțumiți de colegiul Los Rosales.

După care îi scapă o mică întepătură pe care de îndată o regretă:

– Și tu l-ai educat prost pe Tino.

Dar Frederica deja își agita brațele prin aer zornăind podoabe și brățări, se înfășură în șalul multicolor, făcu stânga-mprejur și se îndreptă către camera ei vorbind singură pe holuri, fără ca cineva să-i poată răspunde:

– Bine, bine, eu zic doar că unii se sacrifică mult, iar alții foarte puțin. Faceți ce vreți!

Și începu să fredoneze singurul cântec pe care-l știa în spaniolă și pe care îl învățase de la regina Victoria Eugenia: *Pleacă caimanul, pleacă caimanul tocmai la Bagganquilla...*

Sofia fu nevoită să strângă din pumni și să facă uz de toată disciplina dobândită la internatul german pentru a nu o strânge de gât pe mama ei chiar acolo, deși e adevărat că a fost cât pe ce să cedeze și să-l ia pe băiat la schi, numai că s-a simțit obligată să se abțină, de teama comentariilor caustice ale celei care fusese regina Greciei, dar care la fel de bine ar fi putut fi sergent SS la Buchenwald.

Sofia știe că restul familiei o poreclește pe Frederica „sergentul prusac” și că numele ei încă se folosește în Grecia pentru a-i speria pe copii, iar, în fond, e de înțeleș. Vizitele ei, deși așteptate, o înspăimântă puțin de fiecare dată. Frederica, obligată acum să se limiteze la decorul casnic, examinează familia și Palatul Zarzuela ca și cum ar avea un telescop în pupilele ei de culoarea oțelului:

– Tonul ăsta de galben al canapelelor nu mă convinge! Nu e la înălțimea unui palat!

– Copilul ăsta e tare răzgâiat.

– Cristina e drăguță, dar cam băiețoasă.

– Pentru Elena ce partide se întrezăresc la orizont? De s-ar logodi cu Eberhart, numai că, dacă o tot lăsați să se vadă cu jochei și alții asemenea, o să se strice. Eu, la anii ei, eram deja măritată!

Sofia încerca să protesteze firav: „Mamă, nu minți, tu te-ai căsătorit la 20 de ani”, dar Frederica nu o mai asculta, fiindcă luase deja casa în stăpânire. Cu ea prin preajmă mereu te împiedici de vreo valiză deschisă, de țesături colorate aduse din India întinse pe canapele, de vreun colier cu ochi de tigru atârând de vreo veioză, de lumânări aromatice, de icoane cu sfinți pe care le așază pe etajere, de râsete și conversații interesante!

Acum venise să aibă grijă de prințișori în timp ce regii călătoreau în Țara Bascilor. Asta era scuza oficială, dar adevărul era că dorea să se supună unei mici intervenții chirurgicale estetice:

– Uite, vezi umflăturile astea? și se apropia de fiica ei ca să-i arate niște chisturi abia vizibile. Nu-i așa că sunt oribile? Mi le scot și, cu ocazia asta, îmi elimină și niște piele din zona pleoapelor, ca să am privirea mai tânără.

Pentru ce dorea maică-sa să fie mai tânără, când ea locuia într-un ashram din Madras doar cu Irene și cu un guru indian pe nume Mahadevin, era un mister pentru Sofia, dar mai bine nu întreba.

Își pune cerceii de perle, ăștia — da, se potrivesc —, își trece peria prin păr, ridică o șuviță și dă cu fixativ până când părul îi stă impecabil. E una dintre maniile ei! Cu mintea aiurea, aude cum cineva pune telefonul în furcă. Preferă să creadă că era pentru Elena sau pentru Cristina, în locul dureroasei posibilități în formă de blondă cu picioare lungi. Își sprijină coatele pe masa de toaletă, se privește de aproape în oglindă, își întinde pielea feței, întrebându-se dacă nu cumva ar avea și ea nevoie de un retuș. Carlos i-a spus, cu autoritatea pe care i-o dă profesia de medic, că intervenția mamei e neînsemnată, dar, chiar și așa, i-a promis că va sta lângă ea pe tot parcursul operației. E un om atât de bun și de încredere! Clinica se numește La Paloma, iar chirurgul plastician, Vilar Sancho; Carmen Franco i l-a recomandat reginei Greciei:

– Ne-a operat pe toți la nas și vede Maiestatea Voastră cu ce rezultate, până și Jaime a ieșit bine!

Era adevărat. Noile nasuri ale familiei Franco au devenit etalon de frumusețe printre spanioli și, în plus, „mama Carmen”, cum

i se spune în Palatul Zarzuela, ca să o deosebească de detestata ducasă de Cádiz, și-a „rezolvat” și ea pleoapele:

– E o nimica toată. Îți scot o fâșie mică de piele; mie mi-au făcut anestezie locală.

Dar Frederica dorea să fie adormită de tot; fiind hiperactivă, se temea să nu se miște sau să se agite dacă ar fi auzit tăietura bisturii. Are tensiunea mare, dar nimeni nu se alarmează. Anestezia cade în sarcina doctorului Aguado.

Sofia se gândise să stea să-i țină de urât, dar mama ei i-a spus cu înțelepciunea pe care doar femeile de cursă lungă o au:

– Du-te cu Juanito, Sofia, nu fi proastă... iar apoi, a întrebat-o într-o doară:

–Cu cine mai e de data asta? Tot cu vedeta?

Sofia, care nu dorea să vorbească cu nimeni despre asta, nici măcar cu mama ei, se înroși toată și întoarse privirea. Frederica, dând din cap, o lovi atât de tare cu evantaiul în braț, încât o duru:

– Nu-l lăsa singur; ai un bărbat foarte atrăgător, și Bourbon pe deasupra! Adu-ți aminte de ororile pe care ni le povestea Victoria Eugenia despre Alfonso al XIII-lea, ca să nu mai vorbim de socrul tău! Fata mea, au infidelitatea în gene!

Și s-au privit una pe alta suspinând la unison și gândindu-se amândouă la același lucru. *Din nefericire, nu toți bărbații pot fi niște sfinți, cum a fost bietul tata!*

În acel moment, soțul atrăgător cu problematica sa moștenire genetică intră în cameră, odată cu un val de aer rece, miros de tutun și parfum englezesc, cu puloverul legat neglijent pe umeri și cu mânecile cămășii suflecate; cât e de dureros să fii îndrăgostită! Dar tulburarea este înlocuită rapid de un familiar sentiment de nemulțumire. Ce ciudat! El nu vine niciodată la ea în cameră. Regele are propriile lui odăi, în celălalt capăt al casei.

Când intră don Juan Carlos, dama de onoare, care aranja hainele pe pat, făcu o reverență și ieși. Sofia îl privește în oglindă, încă sprijinită cu coatele pe masa de toaletă. Bărbatul ei are acea expresie pe care o cunoaște foarte bine; pare furios, pentru că

încruntă sprâncenele și își țuguiază buzele, dar, după ridurile orizontale de pe frunte, soția sa înțelege că, de fapt, este îngrijorat. Regina se ridică în picioare.

– Ce s-a întâmplat? și dintr-odată simte un gol în stomac și panică. Felipe! Un atentat!

Regele o întrerupe cu un gest nervos din mână:

– Nu, la naiba, ce tot spui acolo? Felipe e bine, e vorba de mama ta.

La început, Sofia se miră, apoi bâiguie:

– Mama? Ce s-a întâmplat?

Juanito dă din umeri. Nu se uită în ochii ei.

– O complicație. Ce manie nenorocită aveți voi, femeile, să vă faceți chestii! Ceva n-a mers bine... inima...

Sofia se dă înapoi, se lovește de masa de toaletă și doboară fixativul, bijuteriile, peria îngăimând:

– Dar... cum... Nu îndrăznește să întrebe dacă a murit.

Mai încearcă o dată:

– Dar cum s-a întâmplat?... că doar era bine... nu era nimic....

– M-a sunat Sabino, și pe el l-a anunțat Carlos, e un haos. Era în operație în La Paloma și a făcut atac de cord... O duc acasă. Laura încearcă să dea de frații tăi...

Sofia nu reacționează. Invulnerabila Frederica Brunswick-Lüneburg de Schleswig-Holstein! Imposibil să i se fi întâmplat ceva mamei sale! Frederica, cea care nu s-a plecat niciodată, nici în fața comuniștilor, nici în fața bombelor; până și generalii căliți în mii de bătălii tremurau în fața ei, de le trecea sudoarea prin vestoane! Ea moartă? Învinsă de moarte? Nu! Imposibil! Mama ei e puternică, e tânără și mereu va fi așa!

– Mama!

Vorbește normal, fără să strige. Soțul ei o ia de braț și îi spune:

– Sofi, e o porcărie, dar asta e viața! Ce vrei să faci?

Sofia se uită la el surprinsă; ce vrea să facă?! Să plece, desigur! Să traverseze râuri, munți și văi, să meargă prin zăpadă până la genunchi, să o țină de mână pe mama ei! Să-i sărute mâinile! Să-i

acopere chipul cu săruturi! Să-i învelească picioarele desculțe! De ce o întreabă ce vrea să facă?

— Să plec, să plecăm, normal! Ce credeai?

Stingerhit, Juan Carlos își ia privirea de la ea și, cu un gest sever, pentru a evita reproșurile, îi spune:

— Poți merge cu elicopterul până la Zaragoza, iar de acolo te va prelua un avion militar... Eu trebuie să rămân aici... Armata... cina... situația din țară... Sabino te va ajuta cu toate. Și Laura, și Dominguez.

Sofia îl privește cu ochii ieșiți din orbite, ea, care se stăpânește atât de bine, e palidă, aidoma unei ancestrale măști de ceremonii ținute în amfiteatrele ateniene în cinstea vechilor zei, din care și neamul ei se trage.

— Nu vii... mă lași singură...

Juan Carlos îi răspunde grăbit:

— Nu exagera! Vin mâine! Ce mai contează? Ia fetele cu tine dacă vrei, mă duc să le spun să pregătească tot.

Iese vociferând. Ca teleghidată, Sofia se lasă îmbrăcată cu costumul neasortat, cu cojocul ce miroase vag a naftalină și cu fularul. Fetele, care au 18 și 16 ani, sunt îmbrăcate cu hanorace groase, au fost la schi toată ziua, au fețele arse de soare și lucioase de la crema Nivea, iar pe cap au căciuli groase de lână; par nordice. Nu îndrăznesc să o privească. Observă, curioase, elicopterul care se învârte ca un bondar uriaș pe mica esplanadă unde aterizează. Cei de-ai casei tropăie în cizme ca o herghelie de cai neliniștiți, comandantul Pepe Sintes, aghiotantul de serviciu al regelui, și membrii serviciului de protecție, de asemenea, generalul Armada care a ajuns gâfâind și care își oferă serviciile pentru „orice e nevoie, chiar dacă ar trebui să o ducă pe regină până la capătul pământului”.

Bărbatul care o va trăda, pe ea și patria, două săptămâni mai târziu. Da, și el este prezent.

Întocmai precum corul unei tragedii de Sofocle, toți o contemplă cu smerenie, pentru că toți știu că Frederica a murit. Toți, mai

puțin regina.

Don Juan Carlos își sărută ficele, le mângâie pe obrajii lucioși, după care se îndreaptă gânditor către soția sa. Poartă o jachetă militară, cu gulerul ridicat. Se oprește și o privește în liniște, se apleacă spre ea și încearcă să o mângâie, dar gestul stângaci și atât de rar folosit se pierde în vânt. Se întoarce și pleacă șchiopătând ușor, înainte ca elicopterul să decoleze. Cu spatele la ea, face cu mâna, își ia rămas-bun și intră în mașină.

— Majestate, aveți grijă la cap!

În spațiul insuficient din elicopter, regina se ghemuiește într-un colț fără să scoată un cuvânt, în vreme ce fetele privesc pe fereastră:

— La Pleta! Hotelul Montarto! Telescaunul! Acolo trebuie să fie Arties!

În Arties, invitații se urcă în Land Rover până acasă. Irene a pus supa în caserole și aranjează o cină în La Pleta, într-o sală de mese care abia dacă a fost folosită. Până și unii angajați din serviciul de protecție se transformă în chelneri improvizați. După cină, se servește coniac și se fumează trabucuri. Conversația, urgentă și captivantă, se întinde până spre dimineață. La ora 3, regele, conducând chiar el 30 de kilometri pe o șosea infernală, îl va însoți pe Armada până la Parador de Viella. Se vor îmbrățișa la despărțire.

Nimeni nu știe ce s-a discutat în acea noapte de 6 februarie 1981, cu șaisprezece zile înainte de tentativa de lovitură de stat, care urma să intre în istorie sub numele de 23-F, condusă tocmai de generalul Armada, care va pune în pericol democrația, dar care, paradoxal, va consolida monarhia lui Juan Carlos I până în zilele noastre. La proces, în apărarea sa, generalul Armada i-a solicitat Majestății Sale permisiunea de a dezvălui conținutul conversației lor, din acea noapte friguroasă de doliu din Valle de Arán. Regele a refuzat. Armada a respectat ordinul comandantului său suprem și a fost condamnat la treizeci de ani de închisoare.

Regina, cufundată în scaunul ei, se simte deopotrivă necăjită și furioasă. Loviturile neîntrerupte și înnebunitoare ale palelor elicei

rivalizează cu bătăile inimii sale. Din când în când se apleacă spre pilot și îl întreabă:

— Se știe ceva?

Fără să o privească, pilotul neagă din cap. Și el este la curent cu moartea Fredericăi de Grecia.

Coboară spre aeroportul din Zaragoza. E ora 11 noaptea. Câțiva militari, ținându-și chipiele cu mâna și aplecați de forța centripetă a elicei, se apropie de aparat și deschid ușa.

Comandantul ia poziția de drepti și spune:

— Sincerele mele condoleanțe, Majestate!

Sofia e nevoită să se agațe de el ca să nu cadă. Așadar, e adevărat ce îi spunea ei inima, că mama a murit.

Pilotul face un gest furios către miliar, dar deja e prea târziu.

Parcurg cei 50 de metri care îi despart de aparatul DC 9 al forțelor aeriene care îi așteaptă. Sofia e palidă, dar înaintează ca un soldat curajos, *un—doi, un—doi*, mama a murit, *un—doi*. Urcă scara avionului, se așază pierdută, *un—doi, un—doi*, centura de siguranță. Pe scaunul de alături nu stă nimeni. Singură.

Luminile din cabină, deși slabe, par prea strălucitoare. Mama a murit. *Mutti*, șoptește Sofia, întorcându-se la tandrul apelativ din copilărie. *Auf wiedersehen, mutti. Γιατί σας μητέρα.*

Tino e la Londra, Irene — în India.

Mama este singură, la fel ca ea. Moartă și singură. Singură în acest avion imens, în această țară imensă. Străine și singure. *Nimeni nu ne iubeste, mamă!*

Câtă lumină!

Ridică o mână, iar un aghiotant se apropie:

— Spuneți, doamnă!

Trebuie să se aplece ca să audă ce îi spune Sofia:

— Puteți să stingeți luminile, vă rog?

Luminile se sting și atunci chiar că se aude cum regina Spaniei plânge.

Avionul brăzdează noaptea și amintirile.

CAPITOLUL 2

Sute de lumânări poleiau cu lumina lor tremurătoare tavanul și pereții micii sufragerii din Psychikon, unde urma să vină pe lume un copil. Erau aprinse și inesteticele lămpi electrice de alamă, dar în zona aceasta rezidențială a Atenei penele de curent erau frecvente, iar prințul moștenitor al Greciei, diadohul, nu dorea ca viața adoratei sale soții să fie pusă în pericol. Încăperea trebuia să fie bine luminată.

— Doamne, Dumnezeu, nu lăsa să i se întâmple ceva lui Freddy a mea!

Paul, care se căsătorise târziu, la 37 de ani, nu putea să mai conceapă viața fără Frederica. „Mulțumesc cerului pentru fiecare minut petrecut cu tine!”, îi scria emoționat, adăugând iubirea fulgerătoare și înrobitoare pentru micuța prințesă germană celeilalte pasiuni ale sale: misticismul.

Pe 2 noiembrie 1938, ziua morților, la 8:30 seara, la orizont se mai putea zări încă o fâșie de lumină sepia, asemenea trăsăturii năvalnice și precise de penel a unui pictor impresionist. Salcâmi prăfuiți din grădină păreau să se îndoiaie sub greutatea secolelor, contemplând prin ferestre venirea pe lume a unei regine a Spaniei. Sigur că pe atunci nimeni nu cunoștea augustul destin care o aștepta pe această făptură, fiică de principii, e adevărat, dar dintr-o țară al cărei destin se făurea pe drumurile secundare ale istoriei.

Frederica, întinsă pe masa din sufragerie căptușită cu două rânduri de pături, era acoperită cu un cearșaf, sub care se căznea moașa, și își ținea strâns de mână soțul care îi șoptea cuvinte drăgăstoase și încurajatoare:

— Micuța mea, încă un pic, că vine...

Prințesa nu-și lua ochii de la Paul și, din când în când, neputând să se abțină, îi lansa un seducător: Ce frumos ești!

Diadohul îi punea degetul pe gură ca să tacă, iar nevasta lui,